

**R.P. Thomæ Młodzianowski, Poloni, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Peccatis Et Gratia, Fide, Spe, Et Charitate

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae, 1682

Punct. Diff. 4. Fundamenta quibus ostenduntur absurdia sequentia
scientiam conditionatam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82969](#)

R E S P O N D E T U R. Negando Antecedens. Negando item quod quantumvis supponetur objectiva indifferentia judicii, salvanda sit libertas, quia illa non stat in sola illa indifferentia judicii, sed in hoc, ut positis omnibus requisitis ad operandum, possit operari & non operari, quod non contingit, si positam etiam indifferentiam judicii, determinetur voluntas, ut hoc non nisi agat, & quam determinatione positam, impossibile sit voluntatem von operari. Dixi, quod quantumvis supponeretur judicium indifferentia, non sit salvanda libertas: certe enim si quis adaequato conceptu conciperet necessaria ad operationem, adeoque conciperet esse necessariam prædeterminationem ad agendum, jam ille non posset habere, supposita illa necessitate prædeterminationis, judicium indifferentiam. Et Ratio est. Quia potentia intellectiva, est potentia necessaria. Hinc si judicatur appositorum esse Decretum, ut non nisi hoc objectum ponat voluntas, & quo posito, impossibile sit oppositum sequi, non potest judicare Intellectus, quod tunc indifferenter possit hoc vel illud objectum velle voluntas. Negamus ulterius, stando priori responsioni, positam indifferentiam judicii implicare ut voluntas necessitetur, nec id probabit Gonet; Negamus ulterius quod Prædeterminatione æquivalenter consequatur ad actus nostros, quia consequitur ad efficaciam divinae voluntatis, nisi illa efficacia velit servare indemnum nostram libertatem, sed negamus, quod velit eam indemnum servare, si adhibeat Decretum, ut hoc non nisi fiat, & quo posito, ex vi Decreti, impossibile sit oppositum fieri.

Nobilis aliquis Thomista, cum legisset dicta à me, in 1. parte, sufficeret dignatus illa bono verbo, obiect mihi, quod duas instantias infolatas transilierim, quantumvis illæ sint capitales in hac sententia.

I. I N S T A N T I A est. Ad hoc ut verè peccamus originæliter, sufficit nos peccasse in Adamo, qui est caput nostrum. Ergo & ad hoc ut consentiamus liberè, sufficit consensum nostrum oriri à Deo, qui est fons libertatis.

R E S P O N D E T U R. Hanc Instantiam non esse capitalem. Quia si sufficit ad consentiendum liberè, ita se habere, ut nos habemus in originali peccato, poterimus mereri vel demereris, si neullo nostro actuali scire & velle, ut contrahimus peccatum in primo (nostræ animæ cum corpore unionis) Instanti, quod certè nemo Thomistarum dixerit. In primo enim instanti, quo unitur anima cum corpore, nec intelligimus nec volumus actualiter, & tamen contrahimus peccatum. Puto autem, si Thomistæ dicant, ita nos liberè consentire cùm prædeterminamur, ac liberè originaliter peccamus, puto inquam illos (salvo meliori judicio) non fal-

vare punctum de libertate in præsenti agitable.

Disparitas etiam est, quia cum peccatum Originalis, non sit nisi in Capite unicuique nostrum Proprium, etiam libertas, non debuit esse nisi in Capite unicuique nostrum Propria. Et quia consensus Actualis, debet esse unicuique nostrum in illo ipso proprius, etiam debet esse unicuique nostrum in illo ipso liber. Si consensus

Actualis, debet esse unicuique nostrum in illo ipso liber, non sufficit quod proficiatur à Deo fonte libertatis, nisi prout Formaliter Fons libertatis est, de quo aliás.

I N S T A N T I A 2. quam etiam alius Theologus Lector ex Gonet, aut ut ipse referebat, ex Godoi uscit. Quamvis Dei concursum, determinet creatura ad hunc in specie (dic si vis, ad individuum) actum, nihilominus Deus libere operatur, ergo etiam & creatura potest libere Operari, quantumvis illam Deus prædeterminet.

R E S P O N D E T U R. Negando Consequiam. Quia quod Creatura determinet concursum divinum, quoque velis genere determinationis, hoc habetur ex prævia determinatione divina, de servanda indemni libertate creatæ, & quidem conjuncta determinatione divina, scientiæ divinæ, ad quidnam sit se determinatura creatura. Si illa determinatio creatæ oriatur ex prævia determinatione divina, &c. oriatur ex suppositione exercitii libertatis divinæ; si oriatur ex suppositione exercitii libertatis divinæ, hoc ipso, illa determinatio non auferit libertatem. Quia autem hoc, quod est me prædeterminari, oriatur non ex suppositione exercitii libertatis creatæ, sed ex tñlo causæ primæ, ex titulo absoluti domini &c. & si haec determinatio oriatur ex suppositione exercitii libertatis creatæ, ad illam ipsam determinationem, ante illam determinationem, deberem determinari. Hinc sit, ut si illa prædetermination non oriatur ex suppositione exercitii libertatis, sed ex dictis, & aliis similibus titulis, efficaciam independenter à suppositione exercitii libertatis habentibus, sit inquam, utilia prædetermination lèdat libertatem, ob illam inconcussam Majorem. Suppositio Antecedens, quam positam impossibile est non operari, & tamen eam ponere non est in mea libertate, auferit libertatem. Unde immerito objectum est, hanc omissem esse instantiam, soluta enim est de Deo Disp. 5. n. 338.

Punctum Difficultatis 3.

Fundamenta, quibus ostenduntur absurdas scientiarum conditionatam.

Gonct toto articulo quinto numerat illa Absurda. Examinanda hic veniunt.

R. P.
THEML
ZIA NOWE
Tom. I.
D. V.

Disputatio V.

151

Tollitne Scientia conditionata rationem primæ causæ?

Obijicit r. Gonet. Causalitas causæ primæ, debet esse universalissima, & se extenderet ad omne Ens, vel modum aut formalitatem Entis, ut docet S. Thomas r. Perihermenias lectione 14. & primâ parte q. 22. ar. 4. ad 3. Augustinus r. Confess. cap. 6. sed scientia media eximit à divina causalitate aliquem modum, aut formalitatem Entis. Ergo subvertitur Deo rationem Primæ Causæ. Minor probatur. Nam in objecto scientiæ Media supponitur concursus creatus, ut determinans divinum, & consequenter ut illum præcedens, Ergo concursus creatus, sub ea formalitate, sub qua præcedit divinum, ejus causalitatē non subsistit. Nam prius, non dependet à posteriori tanquam à causa.

RESPONDE TUR. Negando Minorem. Probatio ejus, claritatis causæ distinguitur. In objecto scientiæ Media supponitur concursus creatus, suppositione simpliciter independenti, & determinans divinum, determinatione simpliciter independenti, consequenter ut illum præcedens. Nego Antecedens. In objecto scientiæ media, supponitur concursus creatus, ut dependens à Deo, ut determinans divinum, exsuppositione determinationis divinæ concursus illum volentis determinari à creatura, consequenter ut illum præcedens, non præcedentia tuncq; sed præcedentia ad Dei Decretum ora, item supponitur concursus creatus determinans divinum, determinatione, in qua ipsa involvatur concursus divinus, & quidem in actu primo spectatus, prior est illa determinatione. Concedo Antecedens, & Nego Consequeniam. In nostris enim principiis ante concursum creatum, supponitur liberum Dei Decretum, de ipsa libera Potentia producenda. Supponitur liberum Decretum, denon impedientia libertate. Supponitur item Decretum de dandis prærequisitis, quibus possit ad libitum uti creatura, & se determinare, sed non determinatione sui Juris, sed jure accepto, ex his ipsis Decretis, ex ipso concursu Dei, qui in actu primo spectatus, præcedit determinationem creatam, quæ certè habent titulum præcedentium, & sequitur illa Decreta, determinatio creata, ad quam ipsam concurrit Deus, licet postea antecedat aliquod Decretum illa determinatio creata, nempe Decretum de dandis absolute prærequisitis pro statu absoluto necessariis, Decretum de implenda hypothesi, sub qua prævidetur eventus, Decretum in nostris Principiis prædefinitivum bonæ operationis, & de his decretis præcedentibus etiam consensum nostrum conditionatum, vide primâ parte Disp. 5. num. 247.

Conceditur Confirmationi, quod determinans debeat præcedere id, quod determinatur, quia tamen concursus creatus ita determinat divi-

num, ut supponat Decretum determinatum divinum de exhibendis principiis necessariis ipsi concursui creato; quia item determinat divinum concursum vi determinandi delegatā sibi ab ipsam determinatione, & Decreto divino, & ita ut in illa ipsa determinatione determinante involvatur concursus divinus, qui ipse si in actu primo spectetur, præcedit determinationem creatam; ideo potius Decretum divinum, concursum creatum præcedit, quam præcedatur ab illo, quantumvis concursus creatus, dependens à Deo & procedens ex determinatione divina committente id creaturæ, præcedat aliquid Decretum divinum de dandis prærequisitis, de implenda hypothesi, de formanda personis prædefinitione.

Conceditur Probationi Secundæ, quod Decretum objectivum tenens se à parte objecti, nullo modo determinet voluntatem creatam, ut hoc non nisi agat, & vi cuius positi decreti, impossibile sit oppositum fieri: determinat tamen voluntatem creatam, ut ex indifferenti ad habenda vel non habenda comprincipia necessaria (nec enim scipia illa habere aut ponere potest) reddatur determinata ad illa habenda. Rursus ex indifferenti & non determinante Deum, nullo modo frangat jura libertatis illius, redditur determinata determinatione divinæ, volente servare jus voluntatis indemne, adeoque ex indifference ut determinet vel non determinet concursum divinum, redditur determinata, ut possit eo uti prout libuerit. Consequenter, quod voluntas creata determinatè eligat unam partem, tribuendum est illi decreto. Nec scientia media subtrahet quidquam à causalitate Dei; quia illa prælucet Decreto, quo Deus felicit auxilia potius efficacia prædecificabibus. Quæ auxilia determinant voluntatem, ut ex suppositione consensus conditionati, cum his auxiliis, hanc determinationem absolutam ponat.

Conceditur Confirmationi, ut etiam concessimus suprà, quod à principio indifferenti ex defectu non possit determinata prodire actio: secus autem à principio indifferenti ob contemplationem dominio actionis, quod etiam solum intedit S. Thomas 3. contra Gentes cap. 2. Et licet indifferentis & indeterminatum, quod non est indifferentis ex contemplatione ad dominium actionis, opponatur determinato, & habeant se sicut frigidum & calidum, quod frigidum à calido produci non potest; tamen indifferentis ex dominio agendi non opponitur cum determinato, indifferentis enim ex dominio actionis, hoc ipso est determinativum actionis, adeoque non est oppositum quid determinato.

Negamus ulterius Decretum objectivum tenens se à parte scientiæ conditionatae, esse indifferentis ad danda auxilia, esse indifferentis ad servandam indemnem libertatem, esse indifferentis, ut committat vel non committat determinationem

(N) 4

Tractatus IV.

152

tionem suæ actionis voluntati, cum qua concurredit Deus; licet sit indiferens ad determinandum, ut hoc nonnisi velit voluntas, proceditque determinatio voluntatis humanæ ab illo decreto, non hoc sensu, ut hoc nonnisi velit voluntas, licet ab illo decreto procedat determinatio voluntatis humanæ, quia jus illud determinandi se, acquirit ex Dei decreto. Et quia illud jus acquirit ex Dei decreto, hoc ipso, voluntas creata non erit Prima Causa libertatis.

Quod adfert in confirmatione, an Decretum illud determinari debeat quoad speciem actus, de hoc vide 1. parte Disp. 5. n. 309.

Objicit 2. Rationem, quæ adfertur ab illo, probatione tertiaræ. Datâ scientiâ conditionata videtur sequi, quod Deus tantum sit prima causa hujus velillius ordinis rerum, in quo isti vel illi actus liberi essent futuri, non autem ipsorum actuum liberorum: nam per hanc scientiam cognoscit Deus, quod si hic velille ordo rerum instituatur, futuri erunt isti vel illi actus liberi. Ergo cum effectus conditionaliter futuri, purificata conditione, transcant ad esse absolutum, si Deus defacto producat hunc vel illum ordinem rerum, eo ipso futuri erunt isti vel illi actus liberi, absque eo, quod Deus aliquid decernat circa illos. Ergo Deus solum erit prima causa instituens hunc ordinem, non autem actuum liberorum in tali ordine.

Respondeatur. Negando assumptum, & quamvis Deus per scientiam conditionatam cognoscat, quod si hic ordo instituatur, futuri erunt illi actus liberi. Sed cognoscit futuros non independenter à causis suis, necessario præquisitus, inter quos est Decretum absolutum de dandis prærequisitis, Decretum absolutum de implenda hypothesi. Et quia illa prærequisita causant illud futurum, hinc & concursus Dei, qui est inter prærequisita, causabit illud futurum. Consequenter Deus non tantum erit causa prima illius ordinis, sed actuum in illo ordine contentorum.

Conceditur Confirmationi, quod Deus possit de facto instituere ordinem rerum, in quo prævidet actus aliquos liberos futuros: sed si nihil determinet de illis actibus, nec formet ullum decretum absolutum de dandis prærequisitis, decretum item de implenda hypothesi; ordo quidem illerum erit, actus non erunt. Cumque præcognoverit Deus, quod posito tali ordine rerum, illi actus liberi futuri essent, non quomodounque sed dependenter ab absoluto Decreto, de dandis prærequisitis &c. hinc si hoc decretum, & alia similia, non detur, ordo quidem erit, sed actus illi liberi non erunt, & hoc solutum videtur primâ parte Disp. 5. n. 293.

Objicit 3. In probatione quartæ. Deus non potest esse Prima Causa futuritionis conditionatae rerum contingentium, per quam conditionata distinguuntur a merè possibilibus, nisi

mediante aliquo decreto subjectivè absolute, & objectivè conditionato, quo voluntas divina determinet illis dare esse, si ponetur talis conditionatio. Ergo cum scientia conditionata excludat illa decreta, tollit à Deo rationem Primæ Causæ, refertque se in hac objectione ad articulum præcedentem.

Responsum suprà, sufficere ad hoc decretum, quod sit conditionatum & ex parte actus & ex parte objecti, de quo vide superius dicta, ad prima fundamenta probantia impossibilitatem scientiæ conditionatae, & recole dicta ad objectionem primam, ejusque instantiam terriam, & quartam præcipue. Positoq; quod ordo ille sit præsens, veritasque objectiva determinata, præsens sit futuritionis tempore, & à Deo cognita, sufficit tamen ut hæc omnia pendent à decreto quidem actuali & exercito, tamen conditionato, tam ex parte actus quam ex parte objecti.

Tollitne scientia conditionata à Deo rationem primi liberi.

Objicit Gonet. Primum liberum, debet esse causa, non solum remota & mediatâ, sed etiam proxima & immediata totius libertatis creatæ & participatiæ. Sed scientia media subtrahit à Deo rationem causæ proximæ & immediatae respectu liberæ determinationis nostræ voluntatis: Implicat enim, ut ostendimus præcedenti paragrapgo, liberam determinationem nostræ voluntatis causari à decreto indifferenti.

Respondeatur. Negando minorem; negando item, quod implicet, liberam determinationem nostræ voluntatis causari à decreto indifferenti. Negamus item, esse hoc ab illo ostensum §. præcedenti. Negamus item, quod illud decretum determinet Deum ad speciem actus, ut in illa ipsa determinatione non includatur etiam determinatio divinæ voluntatis per concursum suum influentis, si autem involvitur licet determinatio divina, non determinat creatura speciem actus independenter à Deo, præcipue cum illam ipsam determinationem prædat concursus in actu primo spectatus.

Conceditur, quod primum liberum, debeat esse primum eligens, sed negamus, quod scientia media tollat à Deo, rationem primi eligentis.

Conceditur Probationi secundæ, quod decretum Dei absolute supponat determinationem voluntatis humanæ conditionatam. Quia tamen illa ipsa conditionata futuritudo supponit decretum actuale, & exercitum voluntatis divinæ, licet conditionatum ex parte actus & ex parte objecti; hinc scientia illa non tollerat à Deo rationem primi liberi.

Negatur Confirmationi, quod illa causa prius eligat, qua per se primo attingit in effectu aliquam rationem priorem & nobiliorem illâ, qua ab altera attingitur. Cùm enim formalitates

junctio

R. P.
THEML
zia nowe
Tom. I.
D. V

inclusæ in effectu pendente à primo libero, hoc est, Deo, & à secundo libero, hoc est, creatura, non sint distinctæ realiter; non potest dici, quod una formalitas attingatur ab uno libero, alia ab altero, & quamvis causa & effectus sint correlativa, primitas tamen aliunde debet salvare, & non ex prioritate causatae formalitatis. Illud ergo erit primum eligens, quod dat ipsam potentiam eligendi creatam, quod dat comprincipia necessariæ requisita, & cætera similia. Sed quidquid sit de hac propositione, negatur quod voluntas creata attingat aliquam formalitatem priorem, cùm attingit Deus. Negatur ulti-
mum, quod voluntas creata attingat rationem specificam, quin eam attingat etiam concursus divinus. Nec ita determinat Deum, quin in illa determinatione intelligatur, etiam concursus ad illam determinationem divinus, licet verum sit, quod electivè non determinet voluntas hanc numero operationem, cùm electivè possit ad illam determinare Deus, de quo vide 1. parte Disp. 5. n. 236. item 243. item 246. & sequentibus. Item 276. Negatur item, quod voluntas divina sit futura pedissequa voluntatis creatæ, ut videtur est ibidem n. 295. Conceditur ultrem cum Augusto, quod in opere Sancto, prior sit voluntas Dei, sed non prioritate prædeterminationis, sed prioritate dandi, vel scilicet comprincipia supernaturalia; & tum primum poterit fieri opus Sanctum, quod significat Aug. dum docet posterius esse opus liberi arbitrii. Operatur Deus dando illa comprincipia, sine quibus non operaretur homo adeoque illis cooperatur homo. Nec ideo vult Deus, quia ego volui volitione independente à Deo, aut volitione naturali.

Tollitne scientia conditionata à Deo supremum Dominum in voluntates?

OBJICIT 1. Gonet. Ille qui habet supremum dominium in rem aliquam, potest eamque applicare ad quod voluerit. Ergo si Deus non possit applicare voluntates nostras ad liberè volendum quidquid ipse voluerit eas velle, sed prius explorare per scientiam conditionatam, quid illæ ex innata libertate sint voluntaria, nec possit determinationem illam prædeterminare, sed debeat emendicare consensum, manifestum est, quod non habebit perfectum dominium, sed politicum tantum.

RESPONDE TUR. Negando, quod non possit applicare Deus voluntates nostras ad liberè volendum quidquid ipse voluerit, & quamvis antecedenter ad decretum ab solutum exploret, quid voluntas ex innata sua libertate, non utcunq; sed gratiâ Dei adjutâ, operatura esset; Quia tamen illa exploratione positâ, electio auxiliorum merè pendet à Deo, oblatio item cogitationum, quas appellat Aristoteles à bona fortuna, est in manu Dei. Hinc sit, ut Deus adhuc possit applicare voluntates nostras prout voluerit, vertereq; corda Regum quocunq; voluerit, ut innuitur Prov. 21. & ratione selectionis auxiliiorū magis habere voluntates humanas in manus sua, quām ipsi homines suas, de quo vide disp. 5. n. 482. unde ulterius magis habet in potestate sua voluntates nostras, quām v.g. magistratus habeat voluntates populum: Quia populis nec voluntatem præbet magistratus, nec in volitiones illius influit, nec comprincipia offert, nechabet vim felicandi infallibiliter, ut hoc potius velit populus quām illud, quā tam omnia competit Deo.

Conceditur Confirmationi, quod ille Dominus non haberet supremum dominium in servos, qui non posset eis præcipere, nisi quod præsciret illos sponte etiam volituros: servi enim illi hoc ipso quia servi sunt, nullam debent habere libertatem per ordinem ad illum Dominum. Quia autem ita nos servis sumus Dei, ut simul nos liberos esse voluerit, ideo nec subjecit nos prædeterminationi, vi cuius nonnisi hoc fiat, & quā posita impossibile est oppositum fieri. Et si paritas de hoc dominio creato allata tenet, auferet nobis libertatem, contrà quām docuit Aug. & Tridentinum. Negamus tamen, quod Deus non possit homines, ratione comprincipiorum quae offert, ratione primarum cogitationum, ratione selectionis auxiliorum pertrahere, eò quod voluerit, nec cogitur voluntati humanae se accommodare, cùm ex ipsius decreto sit, quod inde innata servetur libertas. Unde etiam ratione immediatè dictorum operatur Deus omnia juxta consilium voluntatis suæ. Et cùm post præscientiam voluntatis nostra adhuc liberum sit Deus scilicet quæ voluerit auxilia, cogitationes primas ut libuerit injicere, adhuc operabitur non secundum tantum præscientiam, quamvis cùm utatur, sed secundum consilium voluntatis suæ. Superior Religiosus mandans, & Deus decernens, in hoc sunt pares, quia neutrius mandatum, libertatem violat. Casu autem, quo superior Religiosus nihil possit mandare, nñ id quod præscirerit sponte volitum subditum, dupliciter id evenire posset. In primis, si superior possit mandare quod vellet, adstringeret tamen se sibi libertate, ad nihil mandandum quod acceptatum nolle subditus, eo casu & auctoritatem retineret, & specialem amorem subditu mereretur, cùm tale imperium non nisi ex placito ipsius superioris, esset restrictum. Hinc & Deus cùm nonnisi ex placo suo obligat se, ad decernendum, nonnisi secundum liberam determinationem creaturæ, & auctoritatem, meretur & amorem. Alio modo potest superior non posse imperare, nisi præcognoverit volitum subditum, quia subditus non subjecit se ad hoc, ut illi superior mandare possit, quod voluerit, eo casu, parvæ esset auctoritatis superior, si quidem ex determinatione subditi, ha- dete tam restrictum jus; quia autem non ex determina-

Tractatus IV.

154

minatione creaturæ hoc habet Deus, ne frangat iura libertatis creatarum, sed è contra libertas creatarum, habet ius suæ libertatis à Deo, hinc fit, ut Deus adhuc retineat plenum ius sua auctoritatis. Rursus, quia non est in potestate superioris Religiosi, ponere alium & alium ordinem, in quo prævideat illum consensurum, non est in potestate ejusdem superioris Religiosi, feligere Principia, vi quorum infallibiliter faciat, quod facere illum vellet superior, exinde fit, ut illa potestas superioris sit futura restricta. Jam autem Deus in manu sua habet & ordines rerum, & selectiones auxiliorum, quibus infallibiliter consequitur finem, idè Deus retinet totum adhuc dominium voluntatis.

Conceditur Confirmationi ampliori, quod homines ratione perfecti dominii quod habent in suis actus, possint se liberè determinare, ad quod voluerint, sed non determinatione independenti à Deo. Concedimus, quod Deus sine lassione libertatis possit pro statu absoluto determinare voluntates hominum ad quod voluerit, non quidem per decretum prædeterminativum, sed determinabit ratione selectionis auxiliorum, & licet per scientiam medium exploret consensum voluntatis humanæ, quia tamen feligit ipse auxilia, sub quibus non nisi prævidetur eventus secuturus, cumque talia auxilia feligere, non sit in potestate hominis, hinc fit ut magis habeat Deus voluntates nostras in sua potestate, quam nos nostras.

Tollitnè scientia conditionata efficaciam gratiae, & derogatnè Divina Omnipotentia?

Obicit Gonet. Juxta Principia nostra, Deus servat à libertate nostrâ, non potuit promittere Abrahæ conversionem gentium ex thesauris sua omni potentiæ, sed solum ex præsupposita scientia conditionata, quâ noverat, quod illæ vel illæ gentes tali tempore vocatae ad fidem, credituræ essent, hoc autem derogat divinæ omni potentiæ, quia juxta hunc modum dicendi, quod illam promissionem potuerit Deus adimplere, non provenit tanquam à prima radice ab ejus omni potentiæ, sed à determinatione voluntatis, quia nisi hæc præsupponeret à Deo prævisa, Deus ex tota sua omni potentiæ, & ex virtute auxiliorum gratiae, talem Promissionem facere non potuisset.

RESPONDETUR negando sequelam. Et licet prætatur Deus scientiæ conditionata, id non derogat omni potentiæ divinæ, quia non ex potestate creaturæ sumuntur ipsæmet entitates auxiliorum, sine quibus impossibilis est consensus, sed ex thesauris omni potentiæ: & licet non possit fidem Deus promittere ex sua omni potentiæ, & ex virtute auxiliorum, vi quorum non nisi fiat consensus, & vi quorum impossibile sit oppositum sequi; Potest tamen illam promitte-

re ex tota sua omni potentiæ, tanquam Princípio effettivo auxiliorum gratiae & entitatis corundem, & ex virtute auxiliorum, gratiae que non ut cunctæ spectatae, sed selectæ, quæ selectione posita, licet liberè, infallibiliter tamen secuturus est eventus. Et certè, sicut posita prædeterminatione impossibile est non sequi eventum, ita & posito electo auxilio. Sed in hoc est disparitas: quia prædeterminatione præcedit consensus liberum gratiæ, selectione autem præcedit quidem consensus absolutum gratiæ, non tamen conditionatum, adeoque quod prædeterminatione efficacia, si efficacia auferens libertatem, non autem efficacia selecti auxilii.

Conceditur cum S. Augustino libro de Prædestinatione Sanct. cap. 10. quod creditio Gentium ad salutem, non sit ex viribus naturæ, sed ex Dei prædestinatione, hoc est, voluntate conferendi auxilia requisita, unde Deus vi sua auxiliis facit, ut homines faciant quæ præcepit, cumque homines non ipsi sibi conferant vires agentiæ sicut oportet, nec sibi feligant auxilia, non illi faciunt, ut ipse faciat, quod promisit, ratione quorum auxiliorum & selectionis, in Deinon in hominum est potestate, id facere quod Deus promisit. Titulo quarum virium non nisi à Deo dandarum, titulo item selectionis auxiliorum, merè pendens à Deo, non tantum prædicere, non tantum præscire, sed potens est & facere, cum factum illius sit, non alienum, & confere & feligere auxilia, vide 1. parte dis. 5. num. 486. & ibid. d. 4. n. 107. Concessimus etiam supra, certitudinem & infallibilitatem Promissionis vestigie, consensus, non esse desumendam ex divina præscientia conditionata, sed illa præsupposita requiritur actualis collatio gratiae, selectione item talis gratiae, quæ prævidetur eventum habitur, hinc per nos conformiter ad Augustini Epistolam 105. Superba impietatis est reprobus fensus, ut homo se facere dicat, quod promiserit Deus, quia ut hoc faciat, nec vires sibi supernaturales tribuit, nec tribuendas feligit, & tamen sine selectis viribus, non est operaturus, immo nec posset operari sine auxilio gratiae.

Conceditur Argumento in contraria, quod consensus conditionatus non ponatur à scientia conditionata, nec prævideatur ab illa, ut proveniens à determinatione gratiae infallibiliter agentis, provenit tamen à determinatione gratiae tollentis indifferentiam, ut ille consensus sit sicut oportet, velut non sit sicut oportet, tollentis item indifferentiam habendi auxilium, cum quo prævidetur secutura operatio, vel non habendi. Conceditur quod ille consensus oriatur à libertate sed gratiæ Dei adjutâ, & licet non prædefiniatur, nec prædestinetur prædeterminatione, ut hoc non nisi fiat, prædestinatur tamen in latiori significatione, quia proficiunt ex decreto Dei de dandis auxiliis supernaturalibus, unde prævidetur consensus ille, ut ab omni potentiæ

R. P.
THEMIS
ZIA NOWE
Tom. I.
D. V.

tentia ejusque auxilio determinatè proveniens, non determinatione, vi cuius non nisi conseriat, & quâ determinatione positâ impossibile sit oppositum velle; sed determinatione faciente ut sit actus sicut oportet, cùm potuerit esse, non sicut oportet.

Negatur ulterius, errasse in hoc Semi-Pelagianos concedendo quod consensus ille conditionatus esset ex gratia supernaturali, auctoritate Prospere supra responsum. Fulgentius lib. de Incarn. & gratia cap. 29. hoc solùm vult, quod etiam exordium salutis, seu salus incipiens, a bona voluntate in homine, inchoetur à Deo auxilio supernaturali, nec expectat, ut ab homine, hoc est, viribus naturæ nascatur, tribue reque id viribus naturæ, est gratia Dei contumaciter repugnare: & sicut in ordine naturali esse non haberent homines, nisi Dei potentia in ordine naturali concurreret; ita & in ordine supernaturali, est necesse mutari hominem per auxilia supernaturalia: & sicut non egebat adiutorio Deus ut hominem faciat, ita nec indiget, ut homo viribus naturæ bene prius velit, & tum primum ad salutem erigatur. Certè hic locus Fulgentii, prout illum recitat Gonet, nihil ostendit, nisi hoc, quod consensus etiam conditionatus, si spectet ad ordinem salutis, saltet tanquam objectum scientiæ conditionatae, quâ informerit Deus, de conferenda gratia efficaciter beat esse supernaturalis.

Conceditur Argumento in contrâ secundo, veram esse positionem Augustini, quod Deus magis habeat in sua potestate voluntates hominum, quam illius. Sed negamus quod homo seclusus auxiliis gratiæ, possit se liberè determinare ad quodcunque voluerit, Negamus item, quod non possit determinari & applicari à Deo, determinatione & applicatione per immissionem cogitationum & affectionum, quæ sint à nobis in nobis sine nobis, per determinationem & applicationem selectivam auxiliorum, licet non possit determinari & applicari salvâ libertate, ut hoc non nisi agat, & quâ applicatione positâ, impossibile sit vi auxiliis præcisè, non sequi evenitum. Quod autem repetit, impossibile esse cauari determinationem nostræ voluntatis nisi per prædeterminationem, id supra refutatum est.

INSTITAT Gonet. In argumeto secundo principal, suppositâ scientiæ conditionata de aliquo conditionato v. g. de Conversione Petri, futura in his circumstantiis, vel potest divina voluntas, stantibus adhuc illis circumstantiis velle oppositum, vel non potest velle; si potest velle oppositum, illa scientia non erit infallibilis, quia adhuc restabit consideranda voluntas divina, à qua impediti potest talis Conversio; si vero positâ illâ conditione & cognitâ per scientiam conditionatam determinatione voluntatis Petri conditionatè futurâ, Deus non possit oppositum velle; Ergo diminuta est divina o-

mnipotentia & libertas divinæ voluntatis circa tale objectum.

RESPONDE TUR. Cùm argumentum procedat, sistendo merè in objecto conditionato, Dico: suppositâ determinatione conditionata non posse Deum velle ne sit determinatio conditionata, neque per hoc derogabitur divinæ omnipotentiae & libertati divinæ voluntatis. Cùm enim ipse ille consensus conditionatus, non sit sine concurso Dei conditionato & sine divina voluntate conditionatè item se habente, non derogabitur per hoc divinæ omnipotentiae aut libertati, cùm ipsa suppositio exercitii divinæ omnipotentiae, & ipsa suppositio exercitii divinæ libertatis, non deroget omnipotentiae nec libertati divinæ. Unde quando prævidetur tunc voluntas creata determinatura se ad unam partem, ex suppositione etiam suæ determinationis, non habet possibilitem & libertatem determinandi se ad aliam partem, licet extra hanc suppositionem, habeat possibilitem & libertatem determinandi se ad aliam partem, vel si volueris dic, quod consensus ille spectatus in suis causis, sit impedibilis, non spectatus in suppositione sui ad se, ad quam suppositionem libere, licet conditionatè concurrit Deus, vide prima parte disp. 4. num. 200.

Loquendo autem de statu absoluto, positâ præscientiâ quid esset volitura voluntas conditionata, sub auxilio gratiæ dando conditionatè, liber adhuc est Deus, ut pro statu absoluto decernat, dare vel non dare gratiam efficacem, implere vel non implere hypothesim, feligere vel non feligere auxilia; neque tamen quidquam per hoc derogatur infallibilitati scientiæ conditionatae; Quia illa non attendit ad statum absolutum, qui potest adhuc non venire, sed ad statum conditionatum, qui ex suppositione sui ad se, jam non potest aliter se habere. Vide dicta i. parte Disp. 5. num. 336. & num. 376. & num. 381.

Conceditur Confirmationi hujus rationis: quod dicere aliquid fore impedibile à voluntate creata & non à divina, vergat in præjudicium omnipotentie & libertatis divinæ: sed negamus quod pœnitentia v. g. Petri, sub circumstantiis in quibus per scientiam conditionatam, prævidetur conditionatè futura, est que libera voluntati Petri, sit impedibilis ex suppositione sui ad se, quæ pœnitentia est etiam libera voluntati Dei, sed non impedibilis ex suppositione quod illam velit Deus. Imò loquendo de statu absoluto, magis est pœnitentia Petri impedibilis, ut ita dicam, à Deo in quantum pro statu absoluto potest feligere auxilium si velit, potest etiam non feligere si velit: ratione cuius selectionis, ratione item decreti de dandis absolutè auxiliis, est libera Deo illa pœnitentia. Quod autem attinet ad statum conditionatum, etiam pro statu conditionato est libera. Nam licet sit prior omni decreto

Tractatus IV.

156

decreto actuali & exercito voluntatis divinæ, vi cuius determinet Deus ut hoc non nisi fiat, & quo decreto posito, impossibile sit oppositum sequi; non est tamen prior decreto divino actuali & exercito, quod tamen sit conditionatum & ex parte actus, & ex parte objecti, quo decernat Deus daturum se conditionata auxilia, concursum se conditionat &c. Quomodo ergo scientia conditionata derogat divinæ omnipotentia, & encrybat efficaciam gratiae?

An scientia conditionata tribuat Deo modum agendi cœcum & vagum?

Objetum Gonet. Quando Deus cognoscit operentiam conditionatam rem sub conditione futuram, debet supponere modum agendi suum & creature, siquidem sine illis duabus, non potest ponи actio cause secundæ. At qui modus ille concurrenti Dei præsuppositus à scientia conditionata, cœcus est, ignarus, vagus, confusus, & indeterminatus, quod ipsum probat. Quia modus ille agendi, est concurrere per concursum indifferentem, & sine intentione alicujus actus & effectus particularis, cum sola intentione generali agendi quod vult creatura, quodcunque illud est, sive bonum sive malum, sive amorem sive odium. Sed hoc est concurrere cœco & ignoranti modo, vagè, confusè, & quasi in incertum, eoque fere modo quo pescatores, qui mittunt retia in mare, ignorantes quos pisces apprehendent. Ergo scientia conditionata attribuit Deo modum agendi cœcum &c.

Respondeatur. Modus ille agendi non debet dici cœcus, qui supponit prædirectionem scientiæ, ejusque sine controversia in Deo reperibilis. Scientia autem quæ dirigit collationem auxilii pro statu conditionato, est scientia simplicis intelligentiæ. Ergo quamvis modus agendi per concursum indifferentem & sine intentione actus particularis, si fiat non ex prædirectione scientiæ judicantis ob salvandam libertatem debere dari concursum indifferentem & non determinantem ut hic non nisi actus fiat, sit modus agendi cœcus; non est tamen modus agendi cœcus, si fiat, ex prædirectione, ut dixi, scientiæ, dictantis concursum indifferentem offerendum esse, ut salvetur libertas, unde ex tali prædirectione operari, nego quod sit concurrere cœco & ignorant modo. De hac prædirectione vide i. parte disp. 4. num. III.

Tangit etiam ista objecto aliqua, quæ explicatione indigent. *Indiget imprimis explicatione, quo sensu debet intelligi concursus ille indifferens.* Si enim nomine illius intelligatur concursus non determinans, ut hoc non nisi vi illius fiat. Hoc sensu ille concursus est indifferens, & eodem sensu, intentio & volitio divina, non est volitio actus alicujus particularis, sed est sola in-

tentionis generalis. Si autem per concursum indifferentem intelligatur concursus non habens etiam suæ entitatis determinationem conditio-natam, & intelligatur non posita illuc ulla voli-tio Dei, etiam conditionata ex parte actus, hoc sensu, non est ille concursus indifferens, sed de-terminatus, sicut & ipsa intentio. *Explicatione item indiget, quomodo concursus ille sit genera-lis:* Non enim est generalis generalitate aliquæ abstractionis, cum determinatam entitatem imporet, sed est generalis, hoc est, non deter-minans ut hoc non nisi fiat. Vide de hoc Disp. 5. n. 275. Illud indiget omnino modificatione, alijsque à nobis factum est in primâ parte, quod immerito dicat concutsum divinum supernatu-rale, esse indifferentem, ut vi illius fiat bonum vel malum, amor & odium. Talem enim nos indifferentiam in auxiliis gratiæ non noscimus. Neque enim per nos infleit gratia in odium v.g. Dei. Sed hoc sensu est indifferens, quia potest homo non ut illo concursu ad amorem super-naturalem, & potius cum concursu naturali po-nere odium, quod vide primâ parte Disp. 5. n. 323. Ubietiam ostenditur num. 321. quomodo illa voluntas divina, possit appellari voluntas determinata.

Quantumvis autem prælucens illa scientia simplicis intelligentiæ collationi auxilii conditionatè dandi, non prævideat determinatam futuritionem eventus, non potest dici, quod pro illo signo utens illa scientiæ Deus, operetur cœco modo & ignoranter. Nam sicut quantumvis scientia simplicis intelligentiæ, non videat eventum absolutum, sed eum remittat per noscendum scientiæ visionis, nihilominus illa scientia simplicis intelligentiæ, non est scientia cœco modo procedens; ita quantumvis eadem scientia simplicis intelligentiæ, remittat per noscendum scientiæ conditionata eventum illius auxilii conditionatè dandi, non poterit dici Deus illa scientiæ utens, cœco & ignorantimo-do agere. *Quod ultterius in hoc fundatur.* Quia quantumvis omnes scientiæ in Deo sint idem realiter, & sint secum Condurantes & Com-præsentes tota æternitate, nihilominus per ordinem ad nostras intentiones, partim illas se-cundum aliam & aliam considerabilitatem ob-jecti. Hinc si aliqua scientia penetret aliquam sui objecti considerabilitatem, quamvis non in-telligatur attingere considerabilitatem objecti aliarum scientiarum, non dicetur vel cœmodo vel ignoranter procedere illa scientia. Quia ergo ante futuritionem conditionatam libe-ram, non antecedit nisi sola possibilitas, hinc & scientia dirigenis collationem auxilii ante ceden-tem, ipsum futurum conditionatum, non de-bet attendere ad eventum, sed ad vim & vi-res auxili & voluntatis, remittendo altera scientiæ penetrationem eventus conditionati. Pra-cipue cum ille ante suppositionem conditiona-

R. P.
THEML
zianowe
Tom. I.
D. V.

ram sui ad se, non habeat sui determinationem, imò impossibile est, ut habeat salvā libertate.

Reperi hīc etiam potest principium aliās in primā parte usurpatum; non potest dici quōd Deus operetur cāco modo, quamvis prādirentus à scientia sola simplicis intelligentiā, non tamen certus ante conditionatam determinationem creaturā, quomodo illa sit se determinationē naturā, & tamen offerat concursū. Nam ita offerre concursū, non est cāco modo operari; cāce enim operatur qui aliās noscible non agnoscit, quia autem salvā libertate ante operationem conditionatam creaturā, non est noscibilis hāc determinatio, hinc quantumvis illum pro illo signo non noscat Deus, non poterit dicere cāce operari. Et sicut quamvis Petrus non videat in Paulo tres oculos, non est dicendus Petrus cācus, de facto enim tertium oculum non habet Paulus; ita quamvis ante conditionatam determinationem creaturā, non videat Deus, quid sit Petrus v. g. volitus, non arguit quōd Deus cāco operetur. Cūm hāc determinatio salvā libertate non possit habere pro illo signo.

Quid ergo Deus per illam scientiam simplicis intelligentiā videt? videt modos, quibus salvā libertate possit haberi consensū, decernique tales modos adhibere, videtque insuper auxilium, quod faciat, ut hoc nonnisi homo operetur etiam pro statu conditionato, & quo posito, impossibile sit etiam pro statu illo conditionato non posse non ponī consensū, videt inquam lāsivū esse libertatis, secundūm aliās probata, & decernit, ex suppositione quod velit servare indemnem libertatem, non dare talia auxilia. Videt rursus si detura auxilium quoad entitatem quidem determinatum, non tamen determinans ut hoc nonnisi fiat, posse sequi consensū conditionatum, decernitque conditionatē dare tale auxilium, concurrendeque cum voluntate. Quā volitus jam est suprā præexpli-
cata, & aliās defensa.

Instantia illa de pīcatione non tenet, duas imaginari illic possimus scientias in illa pīcatione; primam, quā dirigit confectionem retis, ejus confectiæ applicationem debitam. Et si hoc faciat pīcator non dicitur cāco modo operari. Deinde possimus imaginari scientiam, vi cuius certē & infallibiliter ante absolutam prehensionem pīcium noscat pīcator: si hoc & ita je-
cerō rete, prehendam pīces hos, quam scientiam quā non habent pīcatores, in incertum pīcantur. Jam autem Deus in primis per noscī vim & vires auxiliū conditionatē dandi, & voluntatis conditionatē operatur, & cūm pro illo signo nihil sit ulterius noscibile salvā libertate, ideo pro illo signo, utitur scientiā quā illi pro illo signo possibilis est. Quia autem insuper Deus ante eventum futurūm absolute, pernoscit quid sit futurūm sub conditione, ideo non

pīcatoris more, fortuitō & casu operatur, sicut nec pīcator operaretur cāco modo, si post penetratam vim & habilitatem sui retis, aquā, pīcis, nosceret certo, si misero rete, hoc prehendam.

Est & alia via satisfaciendi huic instantiā, quia cum conditionata pīcium per rete conditionatē mittendum capture, sit eventus necessarius, & non pendens à libertate pīcis, vel à libertate retis, quōd nesciat pīcator eventum illum conditionatum antecedenter, debet id rejici in ipsam inscritam & ignorantiam, non penetrantis pīcatoris circumstantias loci, pīcium &c. Quia autem eventus conditionatus voluntatis, est eventus liber, quod ille non noscatur antecedenter ad ipsam suppositionem futuritionis conditionatē, rejici id debet non in defectum scientiā, sed in defectum objecti, quod obtuendam libertatem creatam, ante suppositionem conditionatam determinantis se voluntatis, non habet ullam infallibilitatem.

Et per hoc responderi debet ad alteram instantiam quam ponit Gonet, in *sed contrā tertio*, & est talis sicut si homo per cācos meatus projiceret lapidem, postea exploraturus quem scopum ille attigisset, exploratio illa & cognitio subsequens, non impediret, quin projeccio illa lapidis, facta esset modo cāco. Ita cognitio scientiā mediā non impedit quin in signo illum antecedenti modus ille concurrendi cum causis secundis, cācus sit. Sed ad hanc instantiam ex iam prājaēis dici potest, quōd cāca sit illa projeccio lapidis, cūm à nulla scientia dirigatur, dirigitur autem à scientia simplicis intelligentiā collatio auxiliorum non determinantium, ut hoc nonnisi fiat &c. ita prædirigente illā scientiā ad salvandam indemnem libertatem. Rursus ex ignorantia est, nescire quis sit scopus tangendus, est enim hoc antecedenter noscibile ante ipsum lapidis accessum ad scopum, non est autem scibile quid sit salvā libertate actura voluntas sub conditions, nisi ex suppositione conditionati consensū voluntatis. Denique tactio illa scopi est necessaria, hinc quōd non prævideatur, debet id rejici in defectum scientiā. Jam autem futuritionis conditionata, de qua hīc, est futuritionis libera; ideo quōd non sciat Deus, ante suppositionem conditionatam quid sit futurum conditionatē, rejici id debet in defectum objecti liberi.

Ex eo etiam utraque hāc instantia solvi potest, quia & pīcator & jaculator, aut eventum absolutum, non habet certam notitiam conditionatam, & si haberet, ostendi non potest, quā cāce operaretur. Deo autem utraque hāc scientia competit.

Auctoritas quam inibi citat, S. Thomae contra Gentes c. 28. nos non petit. Nam inibi loquitur S. Thomas de providentia operante pro statu libero: neque enim inibi illius conditionati

(O) memi-

meminit, providentia autem etiam per Nos pro statu absoluto, absolutum supponit decretum de dandis auxiliis hypothesi implenda &c. Daturque per nos providentia de his, quae subsunt etiam conditionate libero arbitrio, licet non providentia prædeterminativa, sed offerens conditionatum auxilium &c. Congerit inibi plura Gonet contra Suarez, quæ omnia supponunt, quod non ex prædirectione simplicis intelligentiæ pro statu conditionato Deus offerat auxilium, & quod hæc prædictio non sufficiat, quod tamen non probat.

An Scientia Conditionata tollat libertatem.

OBJICIT Gonet argumentum ad hominem. Illa scientia tollit libertatem, quæ supponit res futuras ex vi & natura oppositionis contradictioniæ. Scientia conditionata est talis. Ergo tollit libertatem. Major probatur. Cùm enim oppositio contradictioniæ sit causa necessaria necessitate absolutâ, utpote fundata in illo primo principio: Quodlibet est vel non est, quod nihil potest esse vel concipi magis necessarium, futuritio ex illa proveniens, non potest esse libera & contingens. Minor probatur. Quianos dicimus, propositiones contradictionis de quibuscumque futuris, habere determinatam veritatem vel falsitatem.

RESPONDETUR. Secundum dicta superiorius, quod quamvis scientia conditionata supponat res esse futuras ex vi & natura oppositionis contradictioniæ, supponit tamen non fore illas independenter à suis causis, sed dependenter ab illis, inter quas quia est ipsum exercitum libertatis, vel absolutum vel conditionatum, ideo sine hac suppositione, non potest supponi etiam ipsa oppositio contradictioniæ. Et quia ipsum exercitum libertatis non afferat libertatem, ideo & ipsa oppositio contradictioniæ, fundata in illo exercitio, non afferat libertatem. Et certè sunt hæc duas contradictioniæ. Hircocervus est Leomus, Hircocervus non est Leomus, & tamen exinde non sequitur ulla existentia Hircocervi, Leomuris, quia non supponuntur ulla causæ, quæ possint ponere objectivæ illius contradictionis alterutrum, extrellum, ex quo apparet, quod etiam contradictioniæ non supponant existentiam alterutrius extremiti independenter à suis causis. Deinde expendendo ipsas propositiones, ut ponuntur. Major habet aliquam difficultatem: Quia nostra principia non tribuunt ipsi oppositioni contradictioniæ, vim exercendæ futuritionis, sed potius vim alterutram verificandi, suppositis causis futuritionis, tamen illud primum, supponit dicta major. Deinde probatio ejusdem majoris, non videtur immediatum habere nexus cum consequenti, quod inferre debuit. Nam quamvis oppositio contradictioniæ sit causa necessaria, non infertur exinde: Ergo scientia tollit libertatem, quæ supponit res esse

futuras ex vi oppositionis contradictioniæ, nam ex causa necessaria non infertur futuritio, si illa, se solâ, non habeat vim educendi aliquid, ex nihilo existentiæ, vel è statu possibilitatibus, quam vim quis tribuat soli oppositioni contradictioniæ?

Conceditur probationi secunda, quod nullus aëtus bonus creaturæ, possit esse & concipi liber, quin non sit & concipiatur liber per ordinem etiam ad voluntatem divinam, sed negamus, quod conversio Petri v. g. in eo signo, in quo prævidetur à scientia conditionata, non dicat ordinem ad voluntatem divinam, & licet non concipiatur tunc decretum actuale & exercitum antecedens, quo Deus liberè determinat ex hypothesi convertere Petram, supponit tamen decretum de concursu & influxu in ipsammet conversionem, quod sufficit, ut illa conversio conditionata, dicatur Deo libera. Quod autem dicit, si illa futuritio conditionata conciperetur ut Deo libera, etiam scientia de illa, esset ex omni parte libera. Cùm tamen nos scientiam conditionatam appellemus, partim liberam partim necessariam. Id etiam non convincit. Nam non hoc sensu appellatur nobis scientia illa libera, quasi liberum sit carcer illa Deo, etiam si objectum supponatur conditionatum, sed quod versetur circa objectum contingens, & ex altera parte tale, quod non determinatur decreto absolute. Immerito etiam confundit hæc auctor scientiam necessariam cum naturali & scientiam simplicis intelligentiæ, de quibus vide prima parte Disp. 3. num. 62. an autem hæc scientia appellari debet media, videlicet ibidem num. 104.

Conceditur probationi Tertiæ, quod destruenda libertate increata, in re libertas creata, sublister non posset sed negamus, quod scientia conditionata, auferat libertatem primi liberi: nam quamvis non proponat voluntati divinae objectum suum cum indifferentia ad esseendum vel non esseendum conditionatæ, quia tamen ablato illius indifferentiæ, est ex suppositione concursus divini, & influxus in illammet conditionatam futuritionem, sit ut ablato illius indifferentiæ, non tollat libertatem divinam. Negaturque ulterius, quod prius cognoscatur voluntas creata operatura determinatæ, hunc specie actum, quin simul tunc cognoscatur voluntas divina operans determinatæ, hunc in specie actum. Et sicut Petrus ante suppositionem sua determinationis conditionata, est indifferens, an se sit ad hanc partem, an ad illam conditionatæ determinatus, sed primum determinatur determinatione conditionata; ita & Deus, pruis concipitur indifferens, ut concurrat vel non concurrat conditionatæ, & tunc primum postea concipitur conditionatæ concurrere.

Conceditur probationi principali Minoris, quod libertas consistat in potestate expedita ad actum

R. P.
THEML
ZIA NOWE
TOM. I.
D. V.

actum ejusque negationem, id tamē intelligendum est de potestate expeditā, sed ante suppositionem actū vel ante suppositionem negationis actū, nam ex suppositione actū, non debet esse potestas expedita ad non actum, nisi forte spectando actum & non actum, in suis causis. Unde etiam ex suppositione, quod jam Deus concurrevit conditionate ad futuritionem conditionatam, non potest esse expeditus, ut non concurrevit conditionate, licet sit expeditus, ut pro statu absoluto decernat absolute vel non decernat ejus existentiam. Ceterum quia nulla talis est occasio, in qua non prævideatur voluntas, non tantum discentiis sed etiam contentiis, liberum erit Deo habenti in potestate voluntates hominum, quam voluerit prostatu absoluto, eligere partem.

Conceditur Confirmationi Prima, quod per nos physica præmotio id est prædeterminatio auferat libertatem. Præmotio inquam prædeterminativa: quia si per præmotionem intelligatur, oblatio auxiliorum, immisso cogitationum que sunt in nobis sine nobis, hoc sensu præmotio non auferat libertatem. Posito autem, quod præmotio prædeterminativa auferat libertatem, non sequitur, quod etiam suppositio Scientiæ conditionatae non sit Deo libera; quia illa suppositio objecti scientiæ conditionatae, licet præcedat decretum, ut hoc non nisi fiat, non præcedit tamen decretum de dandis prærequisitis, de concurrendo cum ipsam conditionate operatura voluntate, jam autem & oblatio & efficacia prædeterminationis præcedit consensum nostrum liberum.

Conceditur Confirmationi Secunda, id quod antecedenter se habet ad libertatem, & eo posito, non potest non sequi effectus, tollere libertatem, sed negatur quod futurito conditionata antecedat libertatem divinam, de dandis prærequisitis, de concurrendo cum voluntate conditionatae, licet antecedat libertatem, ut hoc non nisi fiat conditionatae.

Conceditur quarto Principali argumento, quod nulla possit dari vel concipi libertas, ante primum principium & radicem illius, sed negatur, quod scientia conditionata concipiat suum objectum, ante primum principium & primam radicem illius; nam licet supponat objectum illius antecedenter ante divinum decretum, prædeterminans, ut hoc non nisi fiat, non antecedit tamen liberum decretum de dandis conditionatae principiis requisitis, non antecedit item decretum conditionatum de concurrendo, decretum item de servanda libertate, & dandis comprincipiis libertatem non destruentibus, ratione quorum cum Sancto Thoma, libertas creata, rejici debet in efficaciam divinæ voluntatis, decretaque a nobis admissa, antecedentia etiam statum conditionatum ostendunt, quomodo Deus sit primum in genere liberorum, o-

stenduntque (id quod petit confirmatio) quod libertas creata, sit de munere Dei, & per participationem libertatis increatae, vide de hoc puncto i. parte disp. 5. n. 377. & sequentibus.

An Scientia Conditionata faciat Deum Autorem peccati.

OBJICIT Gonet. Scientia conditionata supponit divinum concursum oblatum voluntati de se indifferentem, & ab illa ad hanc magis partem, quam ad illam determinandum, ergo juxta hanc sententiam, concursus divinus, sequitur nutum voluntatis create; at voluntas creata non semper se ad bonum determinat, sed quandoque ad malum, ergo concursus Dei æquivalenter se extendit ad malum & ad bonum, & absque ullo discrimine affectivo.

RESPONDETUR. Concedendo totum cum limitatione, quam inibi ponit Gonet, quod scilicet affectivo alio actu concurrat Deus ad peccatum, quia quantum est ex illo nollet ad illud concurrere, mirumque est, quod cum agnoverit diversitatem concurrendi affectivam, nihilominus sine nullo addito dicat, quod ad utrumque, nempe sive ad concurrendum ad bonum, sive ad concurrendum ad malum, mediā voluntatis determinatione transeat, nec modifcat illam voluntatis determinationem, ut appareat diversitas affectiva: cum enim illa voluntatis determinatio sit de linea affectivi, debuit hic diversitas hæc poni, nempe quod transeat etiam ad malum mediā determinatione sua voluntatis; sed cum affectione, quod quantum est ex Deo, nollet cum peccato concurrere. Longè aliter habet se sententia prædeterminantium: nam illa asserit (saltē per principia aliquorum) Deum prædeterminare, ut homo non nisi peccet, & quā prædeterminatione positā, impossibile est illum non peccare, cum impossibile sit illum non ponere actum peccaminosum materialiter sumptum, à quo non distinguuntur re, ipsum formale peccati. Nec apparet, quid, si prædeterminat Deus ad materialē peccati ita indistinctum à formalē, non se affectivē habeat ad peccatum, siquidem non foret peccatum, si non foret illa prædeterminatio, quam ponere, non est nisi in Dei potestate, & cur illam poneat, si illi non afficeretur, ponitque illam prædeterminationem conscienti, illa positā, impossibile esse non sequi materiale peccati, & illo posito, impossibile est non sequi formale peccati, ex quo ulterius sequitur quod proditio Iudæ non minus sit opus Dei quam convērsio Pauli. Nec est inter nos & Thomistas lis de hoc, an concursus Dei ad peccatum in linea affectivi sit dispar; sed an sequatur, quod Deus & que sit causa peccati ac meriti, si & que ad peccandum ac ad merendum prædeterminat.

Conceditur Confirmationi, quod determinante se voluntate creatā ad actum odii Dei, una

(O) a tung

OD
SKI
Z:

tunc illam determinationem comproducat Deus, sed negamus, quod talis influxus extendat se ad ipsam malitiam, supposito, quod illa sit quid privativum vel negativum: nam ad privativa & negativa non datur Dei influxus, sed potius debet dari negatio influxus. In sententia autem tenentium, quod etiam peccatum stet in aliquo positivo, dicent illi, concurrere Deum etiam ad ipsum formale peccati, sed cum affectu, quod nullo modo, quantum ex illo est, vellet ad hunc actum concurrere, & hoc illi dicere non possunt, qui dicunt antecedenter Deum determinare, & pro statu conditionato & pro statu absoluто, ad peccatum, si enim peccatum illud non vult, cur prædeterminat? consequenter Deus erit causa peccati; non erit autem, si quantum ex illo, nolit ad peccatum concurrens, nec ad illud prædeterminet, etiam materialiter sumptum.

Negatur Probationi secundæ, illum esse causam moralem peccandi, qui ad salvandam rationem causæ primæ, ponit hominem in occasione peccati. Sed hoc punctum pluribus non examino, quia illud tractatum est in materia de peccatis.

De principio autem illo; An Deus determinet voluntatem ad individuum actus peccaminosi, vide i. parte disp. 5. n. 323.

An ex scientia conditionata, aliqua alia inconvenientia sequantur?

i. IN CONVENIENS ex Gonet est, quod scientia conditionata totam certitudinem & infallibilitatem prædestinationis, prout à Generali providentia distinguitur, reducit ad præscientiam usus liberi arbitrii, & pro hoc citat Molina, quæ tamen positio est contraria sancto Thomæ, i. part. Quæst. 23. art. 6. & de veritate art. 3. & Quolibet 12. art. 3.

R E S P O N D E T U R. Quando Molina, aut alii ex nostris referunt certitudinem prædestinationis in solam præscientiam, referunt in illam aut potius in objectum illius tanquam primum certificativum, sed non tanquam in certificativum excludens alia certificativa proxima & immediata, quale est decretum absolutum de dandis absolute prærequisitis, decretum de implenda absolute hypothesi, sub qua prævidebatur eventus. Et haec est ipsissima doctrina S. Thomæ dicto Quodlibeto proposta: *Prædestination habet certitudinem ex parte scientie Dei, que non potest falli, & ex parte voluntatis divinae, cui non potest aliquid resistere, & ex parte providentie, que certissimo modo dicit ad finem.* Sed istud Certissimum, sumunt Thomistæ pro prædeterminativo, itemque illud Ly non potest resistere: Nos autem sumimus, quod divinæ voluntati non possit resisti ex suppositione consequenti, ex qua etiam suppositione modus ille certissimus salutis habetur.

Pono hinc lineam resolutorii hujus quæsti,

Petrus salvatur. Quæro, quare salvatur, quia data est illi gratia efficax. Quæro ulterius, quare salvâ libertate infallibiliter illa gratia habuit eventum, quia præscivit Deus illum huic gratiæ, licet de se non deterrinat, ut non nisi consentire possit, consensum præbiturum, enim infallibilans ipsum objectum scientie conditionata. Per hoc tamen non nego, quod si alia hæc quæstio instituatur, prævidit Deus respectu Judæ non tantum decificares, sed & efficaces gratias, cur non elegit efficacem? & jam tunc non recurremus ad infallibilitatem ex scientia conditionata oriundam, sed ad infallibilitatem felicis Dei, seu prædestinantis, licet hæc ipsa selectio non fiat independenter, à directione præsupposita, scientiæ conditionata, vi de primâ parte Disp. 4. n. 161.

2. IN CONVENIENS. Si Deus scientiæ conditionata diretrice, disponeret prædestinationem & conversionem hominum, se quereret ex natura rei & metaphysicè loquendo, non repugnat esse aliquem hominem, quem Deus etiam de potentia absoluta convertere & prædestinare non posset, quod est absurdum & contra August. Enchiridij cap. 98. & est contra prædestinantis Dei libertatem. Siquidem prædestinationem in sua potestate non haberet. Sequela probatur. Ex natura rei non repugnat dari hominem, qui in nullo tempore, in nulla occasione, cum nullis auxiliis ex se non efficacibus, velit se convertere, cum contingens sit, ut hæc media effectum fortiantur, siquidem cum illo infallibilem connexionem non habent, licet moraliter impossibile sit, ne convertatur, ex natura tamen rei non repugnabit.

R E S P O N D E T U R. Conformater ad alias dicta in prima parte, quod nulla sit ita perversa voluntas, ut in tanta varietate auxiliariorum, nullum sit auxilium, cum quo illa non sit operatura, & si impossibile est moraliter, ut agnoscat Gonet, quin aliquid ex illis auxiliis fortius eventum, hoc ipso suberit omnis humana voluntas Dei dominio, & sicut cum dicimus impossibile esse moraliter, ne homo aliquando peccet venialiter, non dicimus, quod metaphysicè loquendo repugnet, ne unquam homo pro præsenti statu peccet venialiter, sed simpliciter asseritur, impossibile esse, quin peccet interdum pro præfenti statu; ita etiam cum impossibile sit moraliter, ne tot auxiliis oblati consentiat homo, non debet dici quod sit id possibile metaphysicè, & ex natura rei, eò quod ly ex natura rei possibile, videatur excludere impossibilitatem moraliter oppositam, & sicut enuntiat Tridentinum enuntiatione absoluta, non potest homo sine privilegio speciali abstinerre ab omnibus venialibus, licet hoc non posse; interpretentur Theologi, esse illud non posse, morale, seu impossibile moraliter, ita & nos dicimus, absolute impossibile est, quin homo alicui oblatæ gratia sit consensu.

R. P.
THEML
ZIA NOWE
Tom I: c
T. V

senitus; quidquid sit an hæc impossibilitas sit moralis, vel an oppositum ex natura rei fieri possit. Deinde phrasis S. August. hoc solum vult, quod Deus cum voluerit possit convertere, que phrasis non debet restringi, quod debeat convertere, non nisi salvâ libertate.

Conceditur Confirmationi, quod non possit praesenti rerum ordine praedestinare Deus, nisi quem prævidit vocationi suæ responsorum libere, sed absolutè & ex natura rei, ut hic loquitur Gonet, posset praedestinare etiam necessitando. Et retinendo priorem responsonem, quod impossibile sit moraliter, ut in tanta varietate auxiliorum, nullum prævideatur eventum habitum, & quamvis non singulæ vocaciones, aliæ tamen ex collectivè acceptis, & indubie plures superabunt resistentiam liberi arbitrii; & hæc possit voluntas cum qualibet vocatione componere dissensum, tamen impossibile est moraliter, ut per ordinem ad totam collectiōnem sit restitura, non ob infallibilitatem praedeterminatam inclusam in aliquo ex his auxiliis, sed ob tantam varietatem, & modum congruendi, ipsi vocato.

3. IN CONVENIENS. Si datur scientia conditionata, sequitur quod nos prius eligamus Deum, quam nos ipse eligat, quod est contra verba Christi Joan. 15. contra divum Thom. in illum locum Joannis: & contra August. c. 17. deprædestinatione. Sequela probatur. Quia per nos, antequam in Deo sit decretum quo eligat Petrum, ista Propositio est determinatè vera, Petrus in talibus circumstantiis eliget esse discipulus Christi.

RESPONDE TUR. Si res sit de statu absoluto, antequam Deus videat hanc propositionem, eligit Petrus esse discipulus Christi, praetelligi debet in Deo decretum de dando absolutè auxilio, cum quo eligat Petrus esse discipulus Christi: Decretum item de concursu & impletione hypothesi, sub qua prævidebatur electurus, & per nos decretum prædefinitivum, ratione quorum Decretorum, prius Deus, eligit Petrum, quam Petrus Deum. Si autem agatur de statu conditionato, electionem quidem absolutam Petri, præcedit electio conditionata, quia Petrus eligit Deum, quia tamen hæc ipsa conditionata electio, præsupponit electionem Dei de dandis auxiliis, de concurrendo, &c. hinc adhuc ultimò resolvuntur omnia in Dei electionem.

Conceditur Confirmationi, quod August. negat hanc causalem de prædest. SS. cap. 19. elegit nos Deus quia credidimus, quia ibi loquitur contra Semi-Pelagianos, qui conditionatis naturalibus meritis electionem absolutam ad salutem tribuebant, quod nos non docemus. Deinde, ut hic paulò ante dictum, nec elegit nos absolutè Deus quia credidimus conditionatè,

creditione supernaturali, quia etiam reprobi prævidentur cum tali creditione, & tamen non eliguntur. Quod autem dicit, bona est consequentia apud August. Deus præscit ante suum decretum fidem credentium, ergo non eligit ut credant, sed ipsi credendo eligunt illum; Ergo etiam erit bona consequentia, Deus non præscit ante decretum, consensum liberum quem ego datus sum, vocationi quæ vocat ad credendum; Ergo Deus non eligit consensum liberum, sed ego prior eligo eum consentiendo. Quod inquam dicit non convincit, & tenet prior consequentia, non tenet secunda, nisi ex suppositione ejusdem doctrinae in consequenti quæ ponitur in antecedenti. Hinc consequentia prior est desumpta ex principiis Semi-Pelagianorum, qui docebant, ex eo jam aliquem salvari, quia prævisus est crediturus sub conditione, tenebit ergo consequentia: Ergo prior ille elegit Deum conditionatè electione, & posterius elegit eum Deus, ex quo principio deberet etiam tenere & illatio secunda. Sed hoc principium nos non tenemus, neque enim hoc principium apud nos resolutiorum est quare hic salvetur, ille non salvetur, hic prædestinetur, ille non prædestinetur, quia hic prævisus est consensurus conditionatè, ille dissensurus conditionatè: probavimus hoc & exinde, quia etiam respectu S. Petri, prævisæ sunt multæ gratiæ efficacæ & respectu Judæ multæ efficacæ, & tamen salvatus Petrus, damnatus Judas. Non ergo hoc rejici debet, in electionem illam conditionatam, sed in liberum Dei decretum, electivum auxiliorum, prædestinativum, & latens Dei consilium. Ergo non sequitur idè nos electos, quia elegimus conditionatè, sed idè nos esse electos, quia electi sumus electivo, aut prædestinativo decreto, licet in initio scientiæ conditionatæ.

4. IN CONVENIENS. Quia hæc sententia sternit viam Semi-Pelagianis, qui afferebant, dari in nobis initia fidei non à gratia sed à natura, quod tamen damnat Arausicanum, Canone 5. Sequelam probat. Scientia conditionata ponitur talis à nobis, ut Deus ante ðmne Decretum præveniens nostras voluntates, cognoscat, an homo positus sub his vel illis occasionibus pro sua libertate, consensurus vel dissensurus sit vocationi, supposito tamen auxilio de se indifferente, & moraliter tantum excitante, quod per ipsum consensum reddendum est efficax, si de facto operetur, vel inefficax, si nolit operari. Sed in hac scientia sic explicata offertur divina Notitia aliquod initium fidei, quod non est à gratia sed à natura, quod ipsum probat. Quia determinatio & pia motio voluntatis applicantis & moventis intellectum ad credendum, est initium fidei, ut docetur in materia de fide, sed talis determinatio quæ per scientiam conditionatam futura sub conditione prævidetur, non supponitur ut futura ex vi determinationis gratiæ,

Tractatus IV.

162

tia illam causantis, & applicantis voluntatem ad illam, sed potius illa supponitur & prævideatur à Deo ut applicans & determinans ipsam gratiam, quæ de se indifferens est, & à voluntate creata determinabilis, ergo talis determinatio non supponitur nec prævidetur à Deo, ut causata vel causanda à gratia, & ex auxilio Dei determinatè proveniens.

R E S P O N D E T U R. Negando Majorem, probacioni ejus, nego Minorem, nego ulterius quod determinatio voluntatis, licet non prævideatur futura ex vi determinationis gratiae ut non nisi consentiat, quod inquam non prævideatur futura illic determinatio voluntatis, ex gratia, faciente illam ipsam determinationem supernaturalem, certe enim applicatio illa & determinatio, determinans ipsam gratiam, est applicatio & determinatio cum influxu gratiae, adeoque prævideretur à Deo ut causata, vel causanda à gratia. Et in particulari quando applicatio ad credendum, sicut oportet, est volitus antecedens supernaturalis ad credendum, quam nemo nostrum dicit esse naturalem & profectam à viribus liberiarum arbitrii. Rursus si determinatio illa ad credendum sit in actu signato, nempe inclusa in ipsomet actu Fidei sicut oportet, & hunc actum Fidei, sicut oportet, nemo nostrum dicit fieri sine influxu gratiae.

Immerito etiam supponit, quasi à nostris universaliter dogatur, quod gratia moraliter tantum excitet, quia licet morales excitationes admittamus, admittimus tamen insuper etiam influxum coëffectivum & comproducentium cuiuscunque tandem consensu supernaturalis. Addo quanvis illa determinatio non supponatur futura ex determinatione gratiae determinante ut hoc non sis fiat, supponitur tamen futura hæc determinatio ex determinatione gratiae causantis, productentis illam determinacionem, pendensque à decretis diuinis toties jam inculcatis.

C O N C E D I T U R Confirmationi, quod præter gratiam moraliter excitantem, detur etiam gratia coëfficiens seu cooperans, licet non admittamus gratiam prædeterminantem sed negamus, quod determinatio voluntatis ad credendum non prævideatur à Deo, ut causanda à gratia & moraliter excitante, & coëfficiente; & licet talis gratia subjiciatur libero arbitrio, & ab illo determinetur & applicetur ad agendum, ut loquitur Gonet, nego tamen quod gratia in ipsam illam applicationem, in ipsam illam determinationem non influat, unde determinatur illa gratia, sed determinatione, in quam ipsam influat gratia. Quidquid sit an gratia moraliter excitans, debeat dici physicè influens, licet sit quid physicum, ad eum modum quo causa finalis, est causa physica, licet non causet physicè. Quia tamen nos insuper admittimus gratiam cooperantem physicè influentem, ideo illa determinatio & à gratia moraliter excitante, & à gratia coëfficiens procedit, & licet gratia coëfficiens, ut illam appellat Gonet, sit determinabilis quantum ad speciem actus adeoque indifferens, non sequitur, quod causare hanc determinationem non possit, cum, ut supra vidimus, non probarit Gonet, quod à causa indifferenti, determinatus non possit prodire effectus.

Sæpè dum hæc agitur de determinatione gratiae de se indifferentiis ad operandum, videatur auctor imaginari determinationem aliquam antecedentem ipsiusmet auxilii, & tamen hæc determinatio si spectetur præcisè determinatio ipsius auxilii, est determinatio in actu signato. Nempe in ipsomet exercitio illius actus sita, & ita determinatio auxilii ad volendum credere, est ipsiusmet volitus credendi, determinatio auxilii ad credendum, est ipsa creditio seu actus fidei. Hinc si nec ex doctrina nostrorum, nec ex ipsis verbis colligi potest, quod fides ut oportet non sit ex auxilio gratiae, nec etiam colligi poterit, quod ipsa determinatio auxilii ad credendum non sit ex gratia. Concedo quidem, quod interdum sit determinatio, quæ sit per unum actum ad alium actum, quod inquam sit determinatio transitiva, & in actu exercito, ut cum voluntas dicit, propono facere actum amoris Dei, & tune non tam est determinatio auxilii ad amandum quam potius ipsiusmet voluntatis ad ponendum distinctum actum; determinatio tamen auxilii indifferentiis ad ipsamet volitionem, est determinatio per ipsamet volitionem. Nos vero universaliter dicimus quancunq; determinationem, sive fiat in actu signato sive in exercito, sive sit transitiva sive intransitiva, semper illa habet ex influxu gratiae, si sit determinatio, sicut oportet.

N e g a m u s item, quod ab ipsa voluntate, determinetur & applicetur ad agendum auxilium, determinatione, quæ non sit ipsa ex gratia, cum illa determinatio auxilii ad credendum, sit ipsamet actus fidei, sicut oportet. Concedimus, quod cum albedo in manu, non sit causa nec principium caloris, impertinenter dicitur, quod procedat calor non è manu nude sumptu, sed à manu ut ab albedine affecta, è quod albedo, nullo modo influat in calorem. Sed nos concedimus influxum gratiae in ipsammet determinationem voluntatis. **Auctoritas** Prosperi dentis, Semi-Pelagianos concessisse operationes factas sub ipso gratiae adjutorio, quomodo sit accipienda, supra est allatum. Quod autem dicit Gonet in hoc errasse Semi-Pelagianos, quod docuerint consensum ad actus supernaturales, esse à libero arbitrio sub adjutorio gratiae constituto, in hocque illos errasse, quod negarent solùm ab ipso gratiae auxilio procedere illum consensum. Id non debet sine addito dici. **Quia**

R. P.
THEML
zianows
Tom. Ie
D. V

Quia si errarunt in hoc Semi-Pelagiani, quia non agnoverunt consensum nostrum, esse solum ab ipso gratiae adjutorio, sequeretur in hoc erat Semi-Pelagianos, quia non docuerint, quod nos in opere salutis mere passivae habemus, haberemus enim nos passivae, si consensus noster solum esset ab ipso gratiae auxilio; adeoque errarent in hoc Semi-Pelagiani, quod non commiserint errorem damnatum a Tridentino quod nos in opere salutis mere passivae habeamus.

5. IN CONVENIENS. Scientia conditionata sternit viam alteri errori, quo Semi-Pelagiani assertabant, prædestinationem ad gratiam, fieri ex prævisione meritorum.

R E S P O N D E T U R. Duplicum hac in parte fuisse errorem Semi-Pelagianorum, ut vidimus etiam suprà. In primis, quia objectum scientia conditionata, quam admiscebant, ponebant merita naturalia, quibus illi tribuebant initium salutis. Non tribuimus nos. Alter eundem error fuit, quia positâ prævisione meritorum (ponamus etiam supernaturalem) non admiscebant ullum aliud decretum divinum, quod nos admittimus, selectum auxiliorum, nullum item admiscebant specialis doni decretem de implenda hypothesi, nec admiscebant decretum prædestinativum conditum ab aliis Dei gratiis &c. quæ tamen à nobis admittuntur. Unde per Semi-Pelagianos rejiciebat latens consilium Dei, causalisque illorum, quare hic potius salvetur quam ille, erant merita conditionata prævisa, quam conditionalem nos non admittimus, sed doceamus etiam respectu salvatorum, prævisa fuisse demerita conditionata, & respectu damnatorum prævisa esse merita conditionata, hinc quod illi salvati hi damnati, rejici debet in aliud, nempe in prædestinationem. Denique licet ponatur recurrisse Semi-Pelagianos ad merita ex gratia absolute posita, quia tamen negabant dari ulterius prædestinationem, id est in hac sua positione errabant; admittimus nos prædestinativum decretum; sed de hoc infra, ubi agetur de voluntate dandi gratiam efficiem.

Conceditur, quod Deus in signo rationis antecedente decretum, quo prædestinat omnes ad Gratiam, prævidet merita ipsorum futura, sed prævidet illa ut directiva, quomodo salvâ libertate prædestinari possint, sed non tanquam motiva prædestinandi. Conceditur quod interactus divinos non detur alia Prioritas quam dependentiae, tenentis se ex parte Objectorum, sed negamus, quod præscientia meritorum Conditionatorum, sit prior prædestinatione ad gratiam conditionate dandam, licet sit prior prædestinatione ad gratiam absolute dandam, sed prioritate non in ratione motivi, ut detur absolute Gratia, sed directivi, ut salvâ libertate detur. Negatur ulterius, quod si Deus in ali-

quo signo rationis priusquam eligat hominem ad Gratiam ab solute dandam, videat illius merita futura conditionata, hoc ipso debeat accipere illa pro motivo ad dandam Gratiam. Negatur ulterius, per Principia nostrorum, Prædestinationem ad gloriam fieri ex prævisis meritis, id est quia ante decretum electionis ad gloriam, Deus per Scientiam conditionatam prævidet merita hominum conditionata futura; nam per nos non merita conditionata, sed merita absoluta, sunt motivum prædestinationis, si illa formatur non ante prævisa merita absoluta, quod inter nos controversum est, ut videtur est 1. parte Disp. 8.n. 95. Conceditur, quod in quoque signo rationis aliquid verum est, in eo, Deus illud prævidet, sed nego per illam Propositionem: in signo rationis antecedente electionem Petri ad gratiam, altera istarum contradictriarum, Petrus merebitur, Petrus non merebitur, sit determinativa vera. Ratio negandi est, quia si loquitur Auctor de electione ad gratiam conditionata dandam, in signo antecedente hanc electionem, non est verum dicere, Petrus merebitur, cum etiam ad merita conditionatum requiratur. Electione conditionata ad Gratiam, si autem res sit de electione Petri absolute, ad gratiam absolute dandam, negatur quod pro illo signo, vera sit haec absoluta, Petrus merebitur, sed vera erit haec, Petrus merebetur si. Quod autem in signo rationis Electionem Petri absolute, ad gratiam absolute dandam non sit vera haec, Petrus merebitur, ratio est, quia etiam Contradictria, ut alterutra vera sit, indigent causis indispensabiliter requisitis, ad ipsam futuritionem, Futuritio autem absolute meriti requirit indispensabiliter decretum Dei absolute, hinc ante hoc decretum non potest prævideri Petrus merebitur.

Multo minus verum est, ex nostris Principiis sequi, quod ex Prævisis sive conditionatis sive absolute meritis, prædestinatus sit Christus ad Filiationem Dei naturalem. Quia inter actionem meritoriam & præmium debet intercedere proportio, nulla autem est Proportio finiti ad infinitum, adeoque nec meriti Christi, ad unionem Hypostaticam infinitæ dignitatis. Rursus, illa merita Christi vel supponerentur profecta à Christo, prout jam habente naturam suam terminatam Personalitate verbi, vel non terminatam. Si proficiscuntur à Christo habente naturam suam, terminatam à Personalitate verbi, ergo ante quam mereretur unionem, jam habaret unionem; si autem proficiscuntur illa merita à Natura humana Christi nondum terminata à Persona verbi, subdivido, vel proficiscuntur à Natura humana terminata Personalitate humana, vel non terminata illa Personalitate. Non proficiscuntur à Natura terminata à Personalitate humana, quia pro præsenti rerum Ordine, non videtur à Deo illa Perso-

(O) 4 nali-

OL
SKI
Z:

nalitas humana, terminans Naturam Christi, adeoque nec videtur ullum meritum Christis sumpti, si autem non videtur illa humanitas terminata ab ulla Persona, ergo nec prævideatur merens, meritum enim & actiones sunt suppositorum. Ex quo Princípio sequitur, quod in signo rationis antecedente Decretum prædestinationis Christi, non fuerit hæc determinatè vera; Christus merebitur, cùm non supponatur causa ad merendum necessaria, ipsa Persona. Denique per nos scientia conditio- nata, requiritur ad salvandam libertatem cum prædestinatione, Christus autem in Filium Dei naturalem, non est prædestinatus ex libertate, quomodo ergo Principium hoc nostrum, servit errori Arriano, docenti Christum electum esse in Filium Dei, titulo hujus prævisionis.

DIFFICULTAS III.

Restaurantur Argumenta.

Gonet Articulo 6. proposuit Argumenta Gnostra, quæ ut evaderet, posuit alias Responses, quas necesse est hic examinare.

NOTO. Quomodo sit restaurandum Argumentum ex Luc. 10. v. 13. sumptum, & à nobis propositum primâ parte Disp. 5. N. 441. quamquam non tam est argumentum hoc restaurandum quā alibi dicta huc applicanda.

Punctum Difficultatis 1.

Restaurantur duo Argumenta.

Primum Argumentum sic habet. Si datur decretum prædeterminativum Christo increpanti Iudeos, quod non sint conversi, cùm convertendi fuissent Tyrii, si hæc signa viderint, potuissent dicere Iudei, non sumus conversi, quia non formasti de nobis decretum prædeterminativum, quod formas de Tyriis, hinc immerito nos increpas, nam sine hoc decreto operari non possumus, & illud ponere non est in nostra potestate.

His quæ in contra adfert Gonet. Negatur, quod ex defectu Decreti efficacis, non colligatur defectus potentie ad penitendum, si ipsum Decretum efficax, sit necessarium ad operandum, & si illo non posito, impossibile sit operari. Concedo quod potenti bonum facere & non facienti, peccatum est illi, sed nego, quod possit bonum facere, qui caret necessario requi- sito ad operandum, quale est per Thomistas, prædeterminatione.

Conceditur, quod potuissent replicare Iudei non conversi, cùm fuissent Tyrii convertendi ut dicit Christus, adeoque quod potuissent dicere, quare non dedisti nobis gratiam congruam, quam eras datus Tyriis. Sed hæc responso Iudeorum in principiis nostris non teneret, nam retudisset Christus: Non dedi vobis gratiam congruam, sed sine hac, potuissetis opera-

ri, cum tamen sine gratia prædeterminante, im- possibile sit operari. Rursus, ego quidem non silegi, dixisset Christus, gratiam pro vobis con- gruam, sed ne illa foret congrua, vestra malitia fecit; jam autem non malitia hominum facit, ne hæc quæ Iudei v.g. data est gratia, sit præde- terminativa. Conceditur quod possit homo- operari sine gratia efficaci, modo illi detur gra- tia sufficiens, sed nego illam gratiam fore suffi- cientem, si ponatur, prædeterminationem esse necessario requisitam, ad actum, & quidem ita, ut sine ipsa impossibile sit ponere actum. Hinc si non ponatur gratia prædeterminans, quæcumq[ue] alia gratia, erit gratia verbaliter sufficiens, nec poterit cum illa agi pœnitentia; si quidem ad posse agere, requiritur prædeterminatione: quod vide prima parte Disp. 5. num. 452. Unde ulte- rius si gratia prædeterminans, est ita necessaria ad operandum, ut sine illa impossibile sit ponere operationem, carentes illâ, non escent pares iis, qui illam habent, etiam quantum ad ea, quæ fe- tenent ex parte potentie & actus primi.

Quod si inquiras, unde nobis constet de hoc, quod ita sit necessaria prædeterminatione, ut sine illa impossibile sit ponere operationem. Colligi id potest ex argumentis quibus supra probav- dari prædeterminationem Gonet. Si enim prædeterminatione facit, quod Deus sit Prima Causa, quod sit Primum Liberum, quod item Prædeterminatione sit medium, quo extrahitur res ex statu possibilis in statum existentia- etiam conditionatae; Hinc fit, ut sicut im- possibile est ponere actionem sine Causa Prima, sine concursu Primi Liberi, sine extractivo è statu possibilis in statum existentia etiam conditionatae, ita nec poterit fieri actio sine præde- terminatione, quæ omnium horum est salvaticum. Colligitur idem ex verbis Alvarez Disp. 29. ubi num. 4. ait: Prater auxilium sufficiens quod tri- buit posse, est absolute necessarium aliud gratie pa- venientis efficacis, tribuens actualiter posse ope- ri. Similia habet Disp. 33. num. 31. Peccator qui non implet præcepta divina, non habet auxilium effi- cace, prout necessarium est, ut actu operetur. Et disputatione 22. num. 33. in sensu composito mel- vele possumus, sine prædeterminatione.

NOTO. Quomodo sit restaurandum. Secundum Argumentum quod sic habet. Si ne- cessarium est ad Actu operandum decretum præde- terminativum auferetur tota ratio, gratia suffici- tis. Vide hoc argumentum tractatum primâ parte Disp. 5. num. 452.

His quæ in contra adfert Gonet. Conceditur ad confirmationem, quod sufficerit æqualitas inter Iudeos non conversos, & Tyrios conver- tendos sub conditione, quod inquam sufficerit æqualitas, quantum ad actum primum, sed nego esse æqualitatem quantum ad actum pri- mum, si ponatur, prædeterminationem esse necessariam ad actum, si enim illa non habe-

R. P.
THEML
zianows
Tom. I.e
D. V